

самоосвіти педагогів у процесі здійснення професійних обов'язків.

Отже, численні та вагомні за теоретичними та методичними результатами надбання закладають філософсько-методологічні, психолого-педагогічні орієнтири як підґрунтя для подальших досліджень моделей досконалої педагогічної праці.

Література:

1. Національна доктрина розвитку освіти. – К., 2002. – С. 7
2. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / под ред. Е.С. Полат. – М.: Академия, 1999. – 224 с.
3. Онушкин В.Г., Кулюткин Ю.Н. Образование взрослых как предмет исследования // Советская педагогика. – 1981. – №6. – С.86 – 94. – С. 89
4. Протасова Н. Г. Методологічні основи розвитку та вдосконалення системи післядипломної освіти фахівців / Наталія Георгіївна Протасова // Післядипломна освіта в Україні. – 2002. – № 2. – С. 7-10
5. Романенко М. І. Методологічні проблеми розвитку післядипломної педагогічної освіти в контексті освітянських реформ // Післядипломна освіта в Україні. – 2004. – №1. – С.3-6. – С. 3
6. Сігаєва Л.Є. Неперервна освіта в Україні: її складові і тенденції розвитку // Післядипломна освіта в Україні. – 2001. – №1. – С.45-46. – С. 46
7. Якухно І.І. Сутність, принципи і функції інноваційного педагогічного процесу в регіональній системі післядипломної освіти / Іван Іванович Якухно // Інноваційна освітня діяльність: регіональні аспекти : тези Міжнародної науково-практичної конференції (14-15 квітня 2011 р., м. Біла Церква) / за наук. ред. В.В. Олійника, Н.І. Клокар, Л.М. Карамушки, В.В. Лапінського. – Біла Церква, 2011. – С. 95-98.

У статті розглядаються принципи функціонування системи післядипломної педагогічної освіти, які доцільно об'єднати у дві групи: загальнометодологічні й особливі, специфічні педагогічні принципи.

Ключові слова: система, принцип, післядипломна освіта, педагогічна діяльність.

В статье рассматриваются принципы функционирования системы последипломного педагогического образования, которые целесообразно объединить в две группы: общеметодологические и особые, специфические педагогические принципы.

Ключевые слова: система, принцип, последипломное образование, педагогическая деятельность.

The article deals with the principles of the system of postgraduate teacher education preferably integrated into two groups: general methodological and special, specific pedagogical principles.

Keywords: system, the principle of post-graduate education, teaching activities.

УДК 37.013.42:316.613.434

І.А. Гайдамашко
м. Тернопіль, Україна

ТЕХНОЛОГІЇ РОБОТИ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З ПРОФІЛАКТИКИ АГРЕСІЇ ПІДЛІТКІВ

Постановка проблеми. В останні роки відбуваються зміни в усіх сферах суспільного життя в тому числі і в освітньому процесі, які призводять до різних поведінкових відхилень. Грубість і неповага у ставленні до дорослих, цинізм, недисциплінованість на уроках, прогули, крадіжки, пияцтво, тютюнопаління – явища, які стали серйозною проблемою у шкільному середовищі, а прояви агресії – майже буденністю. Проблема агресії підлітків та її попередження є міждисциплінарною галуззю наукового дослідження. Особливе місце у дослідженні та вирішенні даної проблеми, на нашу думку, належить соціальній педагогіці та психології. Оскільки на теперішній час школа є не лише однією із зон набуття досвіду агресивної поведінки, а й відіграє першочергову роль у її подоланні.

Аналіз основних досліджень і публікацій. У соціально-педагогічній і психологічній літературі на необхідність вивчення агресії звертали увагу відомі вітчизняні та зарубіжні науковці – А. Бандура, А. Басс, Л. Берковіц, Р. Берон, Р. Уолтерс, Е. Фромм, В. Христенко.

Проблему профілактики агресії підлітків вивчали Г. Бреслав, Є. Гребьонкін, Л. Семенюк, Т. Смірнова та ін.

Мета – охарактеризувати технології роботи майбутнього соціального педагога з профілактики агресії підлітків.

Виклад основного матеріалу. Агресія підлітків стала поширеним явищем у сучасних школах. Усе частіше підлітки характеризуються відчуженістю, байдужістю, нервовістю, тривожністю, що призводить у подальшому до жорстокості й агресивності. Постійні непорозуміння з педагогами, помилки сімейного виховання, відсутність навичок ефективного спілкування з однолітками та низка інших обставин є передумовами виникнення агресивних проявів. Збільшення числа підлітків, схильних до агресивної поведінки, актуалізує завдання оволодіння майбутніми соціальними педагогами технологіями профілактики агресії підлітків. Пропонуємо розглянути деякі з них.

Технологія «Медіація» (Третейський суддя). Іноді підлітки самі не в змозі вирішити суперечку, а стосунки між ними стають дедалі напруженішими. Заради відстоювання своїх інтересів і позицій підлітки вдаються до асоціальних методів вирішення конфлікту. Саме тому ефективною технологією профілактики агресивної поведінки підлітків є медіація.

Медіація (від слова «media» – середина) – це добровільний і конфіденційний процес, у якому нейтральна третя особа (медіатор) допомагає сторонам знайти взаємоприйнятний варіант вирішення ситуації, що склалася. Особливою рисою медіації є те, що сторони спільно беруть на себе відповідальність за прийняття рішення та його виконання [5]. У медіації беруть участь конфліктуючі сторони та посередник (медіатор).

Медіатор сідає посередині між двома конфліктуючими сторонами, допомагає їм залагодити свої стосунки і мирно розв'язати суперечку. Варто зазначити, що він нічого не вирішує, не радить, не оголошує свій присуд і рекомендації. Посередник стежить за правилами та веде розмову за певним планом. Окрім того, він має створити атмосферу, в якій люди зможуть відкритися, знайти спільну мову і виробити свої власні рішення [2, с. 79-81]. Медіатором може бути соціальний педагог, психолог, учитель, а також самі підлітки /старшокласники («Рівний – рівному»).

Основними правилами, за якими відбувається медіація є: готовність до співпраці; відвертість і чесність; вміння слухати та чути співрозмовника; не перебивати; не ображати словами чи діями; медіатори відповідальні за хід проведення бесіди, слідкують за дотриманням правил [3].

Особливо ефективною є «Медіація ровесників», ідея якої полягає у тому, що підлітки звертаються за допомогою із розв'язання конфліктних ситуацій до однолітків. Саме тому під час навчання та практики проведення медіації тренер сидить осторонь і не втручається. В інакшому випадку елемент довіри між учасниками буде порушено [2, с. 79-81]. Школярі-медіатори працюють під керівництвом координатора – представника педагогічного колективу. Зазвичай координатором стає соціальний педагог, психолог чи хтось із зацікавлених педагогів.

Школярі-медіатори проводять зустрічі з ровесниками, які знаходяться у стані конфлікту, і допомагають їм залагодити суперечку з урахуванням інтересів усіх сторін. Медіація ровесників передає відповідальність за вирішення конфліктів до рук самих учнів. Окрім проведення примирення, школярі-медіатори також беруть участь у заходах, присвячених роз'ясненню важливості й успішності співробітницького підходу, проводять тренінги з однолітками і молодшими школярами [12].

У розпорядженні медіатора є безліч методів і прийомів, які допомагають сприяють процесу обробки конфлікту і вирішенню проблеми. Основними прийомами є: активне слухання, «Я»-посилання, перефразування, індивідуальні бесіди, мозкова атака, узагальнення, зміна формулювання висловлювань, контрсугестія, конкретизація та абсурдне припущення, розуміння послання тіла (напр., якби твоє зітхання могло б говорити, щоб воно сказало?), встановлення безпосереднього контакту, подвоєння, перевірка розуміння, рольові ігри тощо [3].

Таким чином, шкільна медіація сприяє формуванню у підлітків навичок ефективної взаємодії з оточуючими, навичок розв'язання конфліктних ситуацій конструктивним шляхом і відновлення добрих взаємовідносин, а також створює сприятливий психологічний мікроклімат у шкільних колективах.

Ефективною технологією попередження агресивних проявів є «коло». Коло – це технологія, що сприяє залученню до вирішення проблеми усіх зацікавлених осіб та забезпечує їх активну участь у обговоренні ситуації та прийнятті рішень [5]. Головною особливістю Кола є те, що кожен із учасників має можливість висловити власну точку зору та бути почутим іншими членами кола. Для проведення кола збираються люди, рівні для спілкування щодо складних питань і проблем, в атмосфері взаємоповаги і турботи згідно з певними правилами, а саме:

1. У Колі присутній ведучий (хранитель кола) – особа, яка інформує учасників про правила, формулює питання для обговорення, слідкує за тим, щоб громада дотримувалася процедури та несе відповідальність за атмосферу взаємоповаги, підтримки та толерантного ставлення.

2. Важливим елементом Кола є **Мовник** – це символічний предмет, що передається з рук у руки від одного учасника до іншого та дає право говорити.

3. Мовник завжди рухається по колу за годинниковою стрілкою. Кожен має дочекатися своєї черги.

4. Говорити має право лише той, хто тримає в руках Мовник, або той, хто отримав особливе право від хранителя Кола.

5. Кожен має право передати Мовник наступному, зберігши мовчання, якщо йому немає чого сказати або він/вона не хоче говорити.

6. Жоден не має права покинути Коло, поки воно не завершилося.

7. Мовник продовжує рухатися по Колу до тих пір, доки залишається людина, якій є що сказати з приводу дискусії. Коло закінчується тоді, коли Мовник обійде його, а всі збережуть мовчання [5].

Використання технології «Коло» у роботі з підлітками ефективно під час вирішення проблем, непорозумінь, конфліктів у колективі. Під час проведення Кола група (напр., класний колектив) обговорює, що сталося. Кожен із учасників має можливість висловити свою думку стосовно ситуації, яка виникла. Після цього група переходить до обговорення варіантів вирішення проблеми без агресії. При цьому рішення проблеми має задовольнити усіх учасників Кола, лише тоді процедура може бути завершена.

Технологія «Екстреного втручання» спрямована на зменшення або уникнення агресивних проявів у складних стосунках і конфліктних ситуаціях [4]. Процедура проведення «Екстреного втручання» передбачає дотримання таких правил:

1. Спокійне ставлення у випадку незначної агресії. У тих випадках, коли агресія підлітків є обґрунтованою, слід дотримуватися таких стратегій: ігнорування реакції підлітка – потужний спосіб припинення небажаної поведінки; розуміння почуттів підлітка («Звичайно, ти відчуваєш образи...»); переключення уваги, пропозиція будь-якого завдання («Допоможи мені, будь ласка, зняти білизну з мотузки, адже ти вищий за мене»); позитивне пояснення поведінки («Ти злишся, тому, що ти стомлений?!»). Якщо у підлітка цілком обґрунтований гнів у допустимих межах, то необхідно дозволити йому відреагувати, при цьому уважно вислухати його та переключити увагу на щось інше.

2. Акцентування уваги на вчинках (поведінці), а не на особистості підлітка. Провести чітку межу між учинком і поведінкою дозволяє техніка об'єктивного опису поведінки. Після того, як підліток заспокоїться, доцільно проаналізувати з ним його поведінку (описати, як він себе поводить, проявляючи агресію, які слова говорив, як діяв, але не давати ніякої оцінки). Важливо, вказати на негативні наслідки його поведінки та переконати, що найбільше агресія шкодить йому самому, а також вказати на конструктивні способи поведінки у конфліктних ситуаціях.

Розділ 2 **Актуальні проблеми навчання, виховання та розвитку учнів загальноосвітньої школи I-III ступенів**

Одним із шляхів зниження агресії є встановлення з підлітком зворотного зв'язку, використовуючи такі прийоми: констатація факту («Ти поводиш себе агресивно...»); констатуюче запитання («ти злишся?»); розкриття мотивів агресивної поведінки («Ти хочеш мене образити?», «Ти хочеш продемонструвати силу?»); вираження власних почуттів стосовно небажаної поведінки («Мені не подобається, коли зі мною розмовляють у такому тоні»); апеляція до правил («Ми ж з тобою домовлялися!»). При цьому, підліток має зрозуміти, що його люблять і поважають, але його поведінка є неприйнятною.

3. Контроль над власними негативними емоціями. Під час взаємодії з агресивним підлітком необхідно контролювати свої негативні емоції. Це дасть змогу не підкріпити агресивну поведінку підлітка, зберегти з ним добрі взаємовідносини та продемонструвати, як потрібно поводити себе з агресивною людиною.

4. Зниження напруги ситуації – одне із основних завдань у роботі з агресивними підлітками. Досягнути зниження напруги ситуації можливо за умови уникнення таких помилок: підвищення голосу, погрожуючий тон; демонстрація влади («Учитель тут поки що я...», «Буде так, як я скажу» та ін.); крик; агресивні пози і жести; сарказм, насмішки; негативна оцінка особистості підлітка, його близьких або друзів; застосування фізичної сили; втягування у конфлікт сторонніх людей; беззаперечне переконання у своїй правоті; нотації і проповіді; покарання або погроза покарання; узагальнення типу: «Всі ви однакові», «Ти, як завжди ...», «Ти ніколи не...»; порівняння з іншими підлітками не на його користь; накази, жорсткі вимоги, тиск; виправдовування, підкуп, нагороди.

5. Обговорення вчинку. Аналізувати поведінку в момент прояву агресії не варто, доцільно це зробити після того, як ситуація вирішиться і всі заспокоються. Проте, обговорення самого інциденту потрібно провести як можна скоріше (наодинці, без свідків, і лише потім обговорювати в класі, сім'ї). Під час розмови, зберігаючи спокій та об'єктивність, слід детально обговорити негативні наслідки агресивної поведінки, її руйнівну силу не лише для оточуючих, а, передусім, для самого агресора.

6. Збереження позитивної репутації підлітка. Підліткам дуже важко визнати свою поразку, зазнати загальної зневаги, осуду чи негативної оцінки. Саме тому вони намагаються уникнути цього будь-якою ціною, використовуючи захисні механізми поведінки. Погана репутація і негативний ярлик, дійсно, є дуже небезпечними, оскільки, закріпившись за підлітком, вони спонукають до агресивної поведінки. Для збереження позитивної репутації доцільно: публічно звести до мінімуму провину підлітка («Ти погано себе почуваш», «Ти не хотів його образити»), але під час розмови наодинці пояснити реальну ситуацію; не вимагати повного підкорення, дозволити підлітку виконати вимогу по-своєму; запропонувати компроміс, договір із взаємовигідними поступками. Наполягаючи на повному підкоренні, можна спровокувати новий вибух агресії.

7. Демонстрація моделі неагресивної поведінки. Поведінка, яка дозволяє продемонструвати взрєць конструктивної поведінки і спрямована на зниження напруги у конфліктній ситуації, передбачає використання таких прийомів: не рефлексивне слухання; пауза, яка дає змогу дитині заспокоїтися; заспокоєння невербальними засобами; з'ясування ситуації за допомогою спрямовуючих питань; використання гумору; визнання почуттів підлітка [4].

Одним із шляхів профілактики агресії підлітків є використання *технології «Педагогіка переживання»*, яка є широко розповсюдженою в країнах Європи. Використання даної технології у роботі з агресивними підлітками передбачає накопичення у них позитивного соціального досвіду, у вигляді знань, цінностей, правил поведінки, установок, умінь виходу із важких життєвих ситуацій, розширенню емоційно-особистісних зв'язків, кола інтересів і спілкування. Педагогіка переживання дозволяє спрямувати активність підлітків у соціальне русло, формувати у них активну суб'єктивну позицію.

Педагогіка переживання ґрунтується на аутентичних (не награних або сконструйованих) інтенсивних переживаннях з метою їх включення в процес особистісного зростання [7, с. 69]. Переживання в контексті даного методу розуміється як переживання якої-небудь значущої

ситуації, коли підліток не спостерігає за нею на екрані, не читає про неї в книзі, а сам стає її учасником [10]. Метою педагогіки переживання є розвиток здатності діяти відповідно до ситуації [7].

Організація переживання, як правило, спрямована на набуття індивідом довіри до інших і до самого себе; досягнення самостійності і відповідальності в ухваленні рішень; усвідомлення своїх можливостей (сприйняття особистісних труднощів, подолання уявних меж своїх можливостей, готовність до ризику тощо); вироблення вмінь розуміти свої відчуття; формування навичок самоконтролю; вмінь цілісного та критичного сприйняття будь-якої ситуації; вирішення конфліктних ситуацій; формування готовності до співпраці, роботи в групі, до надання підтримки іншим; розуміння і схвалення рольових відносин; набуття навичок орієнтуватися в умовах, що змінюються, і застосовувати знання і вміння в нових життєвих ситуаціях; розвиток творчих можливостей.

Основною формою організації даної технології є спільна справа (ситуація, що проживається), яка включає такі етапи: теоретичний – збір інформації про майбутню справу; підготовчий – практична підготовка до справи; операційний – спільна реалізація справи; рефлексія – обмін враженнями про справу [8].

Більшість активних форм педагогіки переживання реалізується під час групової взаємодії [7, с. 70]. Робота з підлітковим колективом може бути організована у формі:

- допомоги ближньому – створення «служби порятунку» і вирішення доступних підліткам соціальних проблем;
- фізичної підготовки – спрямована на подолання своїх комплексів, страхів і, як наслідок, розкриття себе, своїх можливостей;
- проекту – підлітки беруть участь у підготовці і реалізації якого-небудь заходу (напр., «Проти агресії і насильства»);
- експедиції – дозволяє проявити себе в нестандартних ситуаціях, коли досягнути успіху можна лише шляхом активної конструктивної взаємодії один із одним (туристичні походи, альпінізм, велосипедні прогулянки, сплави на плотах чи катамаранах) [10].

Аналіз думок, почуттів, страхів, які виникали під час пережитої проблемної ситуації відіграє велике значення для гармонійного розвитку особистості.

Соціальний педагог у своїй роботі часто використовує соціально-психологічні технології, тобто систему процедур, в основі яких вплив на деякі сторони психічної реальності людини за допомогою особливих методів. Мова йде про методи, які використовуються в малій соціальній групі і за допомогою групи. Такі групи можуть бути природними (сім'я, клас, неформальна група ровесників) та лабораторними, спеціально організованими для профілактичної або корекційно-розвивальної мети (тренінгова група) [11]. Так, останнім часом у соціально-педагогічній діяльності широко використовуються групові форми роботи з підлітками. Однією із форм групової роботи є тренінг.

Тренінг – це багатофункціональний метод цілеспрямованих змін психологічних феноменів людини з метою гармонізації особистісного буття [9]. Характерними *рисами тренінгу* є: чітко визначена група учасників (зазвичай 10-15 осіб); єдність часу, місця та дії: все відбувається тут і тепер, на особистому досвіді учасників і тренера, без домашніх завдань або попередньої підготовки; заняття спрямовані не лише на формування знань, а й на розширення практичного досвіду учасників [9].

Важливу роль у проведенні тренінгу відіграє поведінка тренера (соціального педагога), яка у значній мірі визначається його теоретичною орієнтацією. Саме особистість тренера є важливим фактором, який визначає успішність проведення тренінгу. Розвиваючий та оздоровчий ефект виникає у тренінговій групі в результаті створення атмосфери емпатії, щирості, саморозкриття і теплих взаємовідносин між членами групи і тренером [1]. Окрім того, соціального педагог (тренер) має побудувати таку систему проблем, запитань, завдань і вправ, які б надавали учасникам можливість переглянути звичні стереотипи поведінки [9].

Основною метою соціально-педагогічного тренінгу з профілактики агресії підлітків є зниження рівня агресії шляхом здобуття навичок адаптивної поведінки. Для досягнення даної

Розділ 2 **Актуальні проблеми навчання, виховання та розвитку учнів загальноосвітньої школи I-III ступенів**

мети майбутній соціальний педагог має: дати підлітку усвідомити не конструктивність його агресивної поведінки; навчити розуміти почуття, переживання, стани та інтереси інших людей; розвинути вміння грамотно проявляти свої емоції та стримувати агресивні реакції; сформувати навички конструктивного вирішення міжособистісних конфліктів тощо.

Під час взаємодії у тренінговій групі підліток бачить себе у дзеркалі стосунків, вчинків і дій інших підлітків (учасників). Він здобуває навички подолання тривожності й агресивності, спостерігаючи за собою чужими очима.

Основне терапевтичне завдання полягає в емоційному переживанні конфліктних ситуацій у групі і дезактуалізації загрожуючих образів (чинників, що викликають агресію) за допомогою умовного зображення їх у грі, вправах та обговореннях. У результаті, підлітки здобувають навички адаптивної поведінки, корегуються негативні риси їх характеру, стає більш адекватною їх соціалізація. У процесі профілактичної роботи тренінгова група має відтворити соціальні стосунки та умови спілкування підлітків у реальному житті. Така група стане моделлю життєвих взаємовідносин і дасть змогу адекватно відобразити свої почуття, проблеми, незадоволення, конфлікти та знайти шляхи їх вирішення [4].

Отже, тренінг дає змогу учасникам не лише сформувати певні знання, а й застосувати їх на практиці, перетворивши на вміння. Тренінгова форма групової роботи широко застосовується у навчально-виховній роботі сучасного освітнього закладу з метою профілактики негативних явищ поведінки, у тому числі й агресивної поведінки підлітків.

Таким чином, оволодіння майбутнім соціальним педагогом технологіями профілактики агресії підлітків є невід'ємною частиною його професійної підготовки. Варто зазначити, що з метою досягнення професійних успіхів, соціальний педагог має постійно вдосконалюватися, враховуючи інтенсивний розвиток інноваційних технологій.

Література:

1. Анн Л. Ф. Психологический тренинг с подростками / Л. Ф. Анн. – СПб. : Питер, 2007. – 271с.
2. Безпальча Р. Шляхи мирного розв'язання конфліктів у школі / Р. Безпальча. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2001. – 96с.
3. Бесемер Христоф. Медиация. Посредничество в конфликтах ; перевод с нем. Н. В. Маловой. – «Духовное познание». – Калуга, 2005. – 176с
4. Бреслав Г. Э. Психологическая коррекция детской и подростковой агрессивности : учебное пособие для специалистов и дилетантов / Г. Э. Бреслав. – СПб. : Речь, 1997. – 97с. – (Серия «Психологическая помощь»).
5. Відновні практики в школах. У конфліктних ситуаціях врятує медіація! [Електронний ресурс]. – Режим доступу : 28.10.2011 : <<http://www.safeschool.org.ua/articles.htm?id=4>> – Загол. з екрану. – Мова укр.
6. Гребёнкин Е. В. Социально-педагогическая профилактика агрессии и насилия среди несовершеннолетних в ФРГ [Электронный ресурс] : Дисс... канд. пед. наук : 13. 00. 01 / Е. В. Гребёнкин. – М. : РГБ, 2005. – 151 с.
7. Игровая терапия как метод интеграции и реабилитации : учебное пособие / ответственный редактор и составитель С. В. Колкова. – М. : Права человека, 2001. – 88с.
8. Коновалова Н. А. Подготовка специалистов по социальной работе УИС к использованию метода педагогики переживания / Н. А. Коновалова. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : 28.11.2011 : <www.socialworks.ru> – Загол. з екрану. – Мова рос.
9. Мілютіна К. Л. Теорія і практика психологічного тренінгу : навч. посіб / К. Л. Мілютіна. – К. : МАУП, 2004. – 192с.
10. Попов О. Підготовка соціальних педагогів до використання методу педагогіки переживань у роботі з дезадаптованими школярами / О. Попов // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – 2011. – № 3. – С. 106-109.
11. Соціальний педагог / упоряд. : Т. Шаповал і Т. Гончаренко. – К. : Вид. дім «Шкільний світ»: Вид. Л. Галіцина, 2006. – 80с.
12. Співпраця міліції та громади задля безпеки : Школа [Електронний ресурс]. – Режим доступу : 28.10.2011 : <<http://www.bezpeka.gromad.org.ua/ua/main/school/>> – Загол. з екрану. – Мова укр.

Актуальність матеріалу, викладеного у статті, обумовлена необхідністю оволодіння майбутнім соціальним педагогом технологіями профілактики агресії підлітків. У статті охарактеризовано сутність технологій профілактики агресії підлітків: «Медіація», «Коло», «Екстрене втручання», «Педагогіка переживання», а також соціально-педагогічний тренінг як метод профілактики агресивних проявів.

Ключові слова: агресія, підлітки, соціальний педагог, соціально-педагогічна профілактика, технологія.

Актуальность материала, изложенного в статье, обусловлена необходимостью овладения будущим социальным педагогом технологиями профилактики агрессии подростков. В статье охарактеризовано суть технологий профилактики агрессии подростков: «Медиация», «Круг», «Экстренное вмешательство», «Педагогика переживания», а также тренинг как метод профилактики агрессивных проявлений.

Ключевые слова: агрессия, подростки, социальный педагог, социально-педагогическая профилактика, технология.

Relevance of the material set forth in Article caused by the necessity of mastering the technologies of future social workers prevent teenagers aggression. The article described the essence of technology preventing aggression teenagers: «Mediation», «Circle», «Emergency intervention», «Pedagogy of experience» and also social and educational training as a method of preventing aggressive manifestations.

Keywords: aggression, teenagers, social pedagogue, social and educational prevention, technologies.